

Effektivitet *eller* folkestyre?

Vi er ved for alvor at mærke konsekvenserne af Kommunalreformen, der reducerede antallet af kommuner fra 275 til 98. Det kommunale engagement er vigende, vi kender ofte kun navnet på borgmesteren, mens de fleste andre kommunale politikere er ukendte. Vi møder dem ikke længere i brugsen eller på torvet. Folk, der bor uden for de kommunale hovedstæder, oplever pludselig deres egen by som udkant – og der er blevet langt til alting. Kommunerne blev – endda mod de oprindelige intentioner – langt større, end det var meningen. *Stort er godt, for stort er effektivt.* Det gælder domstole, politi, kommuner og vejanlæg. Stort er godt, *fordi* det er effektivt – siges det.

Nu skal der spares – og et område, der bliver taget i brug, er nedlæggelse af små skoler på landet. De erstattes af større skoler i byerne. Mange skole-nedlæggelser er besluttet eller på vej, men vi er sandsynligvis kun i begyndelsen af en proces. Et argumenterne bag “stort er godt” har været, at store enheder giver rationaliseringsfordele og dermed besparelser, men resultaterne lader ofte vente på sig. Fordelen ved de store kommuner er måske i virkeligheden snarere, at de *gør beslutningpro-cesserne* mere effektive. Ethvert lokalområde i de store kommuner udgør altid et meget lille mindretal, som i den store sammenhæng er uden betydning. De enkelte lokalområder inden for en stor kommune har heller ingen *organisatoriske* forbindelser til andre (lige så ubetydelige) lokalområder. Storkommunernes beslutningsmæssige *effektivitet* er resultat af fraværet af nærhed og demokratisk indflydelse. Det samme som vi ser i EU: Stort er effektivt og sikkert hensigtsmæssigt til mange ting, men befolkningerne gider bare ikke stemme, for de ved ikke, hvad og hvem de stemmer på – og hvorfor. Men alligevel bliver der valgt – og dermed besluttet i lang større udstrækning, end vi aner.

Er udfordringerne i vores moderne verden blevet så komplicerede, at vi er nødt til at reducere det

folkelige engagement og folkestyre for at kunne takle dem? Er vi også kommunalt på vej mod en markedsbaseret konkurrence mellem professionelle udbydere af løsninger, som der er et svindende antal kunder til? Modsat det almindelige varemarked, så er antallet af kunder nemlig ikke afgørende, når vi snakker politik. Her handler det kun om at have *flest* i forhold til de andre. Det gælder EU, kommunerne, regionerne (som ingen ved, hvad laver) og Folketinget.

Efter kommunesammenlægningerne har flere politikere talt for, at også almindelige kommunalpolitikere burde være lønnede fuldtidspolitikere.

Gennemføres det, vil det betyde en yderligere afvikling af folkestyret, og afstanden mellem borgere og politikere vil blive endnu større. Kommunerne er allerede blevet så store, at de ikke længere er identitetsskabende for borgerne – i modsætning til lokalområderne, de mindre byer og landdistrikterne. Effektiviteten og beslutningskraften øges på bekostning af den borgerne nære indflydelse, hvis betydning bliver som diversiteten i dyre- og planteriget: Det er noget, man taler positivt og rørstrømsk om, mens de konkrete væsner stille og roligt forlader scenen uden at smække med dørene, de lukker bag sig.

Mange politikere er foruroligende over det store antal friskoleoprettelser på landet og i småbyerne. Som om de var problemet. Problemet er det folkelige demokratis problem. Lokalområdenes reaktion er en insisteren på, at demokrati i Danmark ikke betyder, at flest og størst altid er bedst og rigtigst, men at demokrati er folkestyre, der indebærer, at de få også har deres ret, og at det er folk og ikke politikere, der er enhver magtudøvelses egentlige legitimitet.

Claudi Clausen
Redaktør